

Моніторинг освітніх програм (у відповідності до нових стандартів) Інформаційні пакети спеціальностей

Нормативні документи верхньої частини схеми (національна рамка кваліфікацій, професійні стандарти та стандарти вищої освіти) розробляються на рівні держави і затверджуються відповідними державними органами. Документи нижньої частини схеми розробляються й затверджуються в університеті.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів.

Стандарти вищої освіти з кожної спеціальності розробляє Міністерство освіти і науки України з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, і галузевих об'єднань організацій роботодавців та затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. На сьогоднішній день на сайті Міністерства освіти розроблено проекти стандартів вищої освіти, якими ми керуємося для складання освітніх програм.

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – це система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності (спеціалізації), що **визначає**:

- вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою;
- перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення (структурно-логічна схема);
- кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми;
- очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Освітньо-професійна програма розробляється для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та другого (магістерського) рівня (практичний профіль).

Освітньо-наукова програма розробляється для другого (магістерського) рівня вищої освіти (академічний профіль) та для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Освітня програма (ОП) використовується під час:

- проведення ліцензійної експертизи на провадження освітньої діяльності за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, інспектуванні освітньої діяльності за спеціальністю;
- розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін і практик;
- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- професійної орієнтації здобувачів вищої освіти.

Освітня програма розробляється робочою групою випускової кафедри (міжкафедральною робочою групою), узгоджується з навчально-методичним відділом та ухвалюється вченою радою. Освітні програми затверджує ректор.

Згідно із методологією Тюнінга процес створення освітньої програми включає такі кроки.

1. Перевірка відповідності основним умовам (суспільна потреба, консультації із зацікавленими сторонами, цікавість програми із академічного погляду, чи визначені спільні точки прив'язки, ресурси всередині/зовні вищого навчального закладу (наукової установи)).
2. Визначення профілю освітньої програми.
3. Опис мети програми та кінцевих результатів навчання.
4. Визначення загальних і фахових компетентностей.
5. Розробку навчального плану.
6. Розробку навчальних та робочих програм дисциплін і вибір методів викладання.
7. Визначення підходів до навчання та методів оцінювання.
8. Розробку системи оцінювання якості освітньої програми з метою її удосконалення.

Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України у нашому університеті було видано розпорядження щодо оновлення структури освітніх програм у відповідності до проектів державних стандартів. До цього розпорядження надавався додаток, в якому є шаблон для розробки освітньої програми.

Здійснення постійного моніторингу змісту вищої освіти полягає у періодичному аналізі та перегляді освітніх програм, навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін на предмет їх відповідності нагальним вимогам ринку праці, потребам здобувачів вищої освіти тощо.

Моніторинг і вдосконалення програми в процесі її реалізації включає такі заходи:

- реалізувати освітню програму та її компоненти відповідно до чіткої структури та прозорого плану впровадження;
- виконувати моніторинг програми та її компонентів шляхом опитування студентів і працівників з метою оцінювання викладання, навчання та оцінювання, а також вихідної інформації відповідно до показника успішності, рекомендовано використовувати контрольний перелік запитань проекту Тюнінг для оцінки навчального плану;
- використовувати системи зворотного та прямого зв'язку для аналізу результатів оцінювання та очікуваних розробок у предметній області з урахуванням потреб суспільства та наукового середовища;
- використовувати отриману інформацію для вдосконалення програми в цілому та її компонентів.

У процесі виконання програми, її підтримки та оцінювання якості Тюнінг рекомендує проаналізувати наступні питання:

- Як здійснюється моніторинг якості виконання програми та її окремих складових?
- Як здійснюється моніторинг якості кадрового складу?
- Чи відповідає вимогам програми якість навчальних аудиторій та обладнання?
- Як перевіряється вхідний рівень потенційних студентів?
- Як здійснюється моніторинг успішності студентів з погляду досягнутих результатів навчання та компетентностей, чи відповідає реальне навчальне навантаження студентів задекларованому кредитному виміру окремих навчальних дисциплін та освітньої програми в цілому?
- Як відслідковується працевлаштування випускників? Чи є база даних випускників?
- Чи збирається та аналізується інформація про рівень задоволеності випускників даною програмою?
- Як організовано систему підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу?
- Яким чином відбувається перегляд та оновлення освітньої програми?
- Як гарантується життєздатність програми, відповідальність за підтримку та оновлення програми відповідними органами?
- Як організовано і як забезпечується оновлення інформації, що стосується даної програми?
- Яким чином забезпечується адекватність системи підтримки студентів, консультування та наставництва?
- Чи співпадають і відповідають компетентності, зазначені у навчальних та робочих програмах дисциплін навчального плану, освітнім програмам.

Для прикладу, під час моніторингу освітніх програм готуються документи, що підтверджують наступні пункти:

1. Якість освіти

- Критерій 1. Потреба у випускниках програми на регіональному рівні
- Критерій 2. Задоволеність результатами навчання
- Критерій 3. Рівень сформованості підсумкових компетенцій випускника

2. Гарантії якості освіти

- Критерій 1. Стратегія, цілі і менеджмент програми
- Критерій 2. Структура і зміст програми

Для визначення думок студентів пропонуємо провести таку анкету.

АНКЕТА (пропонується у Хмельницькому НУ)

Шановний студенте! Дайте, будь ласка, відповіді на запитання, що стосуються якості освітньої програми, за якою Ви навчаєтесь.

За яким освітньо-кваліфікаційним рівнем та спеціальністю (напрямом підготовки) Ви навчаєтесь? _____

(бакалавр, спеціаліст, магістр / спеціальність, назва напрямку підготовки)

	Так	Ні	Частково
1. Чи достатній, на Вашу думку, зміст (набір дисциплін) освітньої програми (ОП) для успішної роботи за фахом?	☐	☐	☐
2. Як Ви вважаєте, чи усі дисципліни, які Ви вивчаєте, необхідні для Вашої професійної діяльності?	☐	☐	☐
3. Які з дисциплін, на Вашу думку, можна вилучити з ОП підготовки фахівців Вашої спеціальності? _____			
4. Чи реалізовується за Вашою спеціальністю вільний вибір дисциплін	☐	☐	☐
а) гуманітарного блоку	☐	☐	☐
б) професійно-практичного блоку	☐	☐	☐
5. Якими дисциплінами, на Вашу думку, слід доповнити гуманітарний блок? _____			
6. Якими дисциплінами, на Вашу думку, слід доповнити професійно-практичний блок? _____			
7. Чи достатній обсяг практичної підготовки, закладений в ОП Вашої спеціальності?	☐	☐	☐
8. Чи порушується, на вашу думку, логіка викладання дисциплін ОП вашої спеціальності (напрямку підготовки)	☐	☐	☐
9. Чи зустрічається дублювання змісту навчального матеріалу дисциплін ОП вашої спеціальності. Якщо так, то наведіть приклади. _____	☐	☐	☐
_____			
10. Чи співпали Ваші очікування щодо ОП Вашої спеціальності з її реальним змістом?	☐	☐	☐
Якщо ні, то назвіть, які саме очікування не здійснились _____			
_____			
11. Що, на Вашу думку, слід змінити в ОП для Вашої спеціальності?			
_____			
_____			

Дякуємо за участь в анкетуванні!